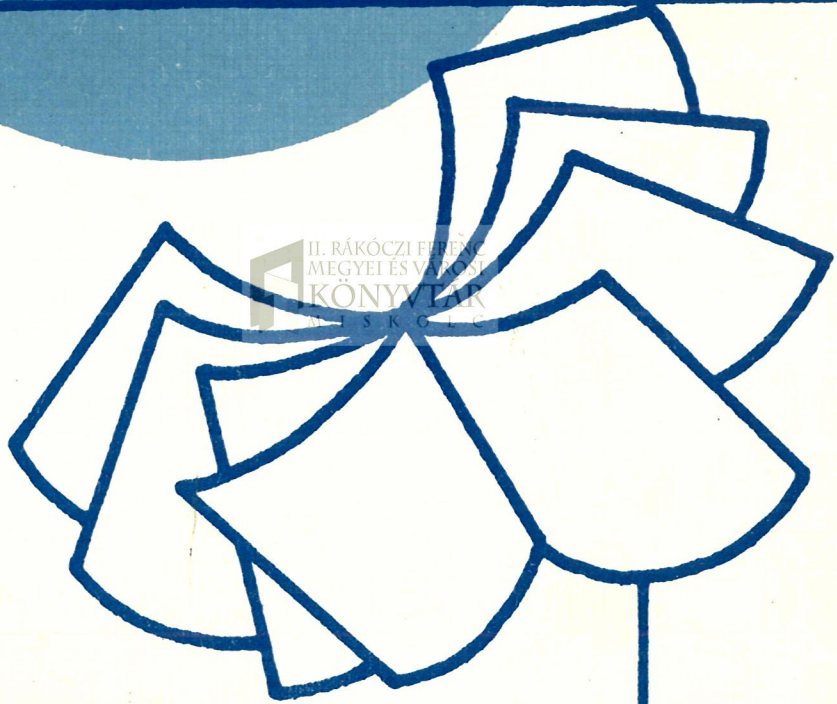
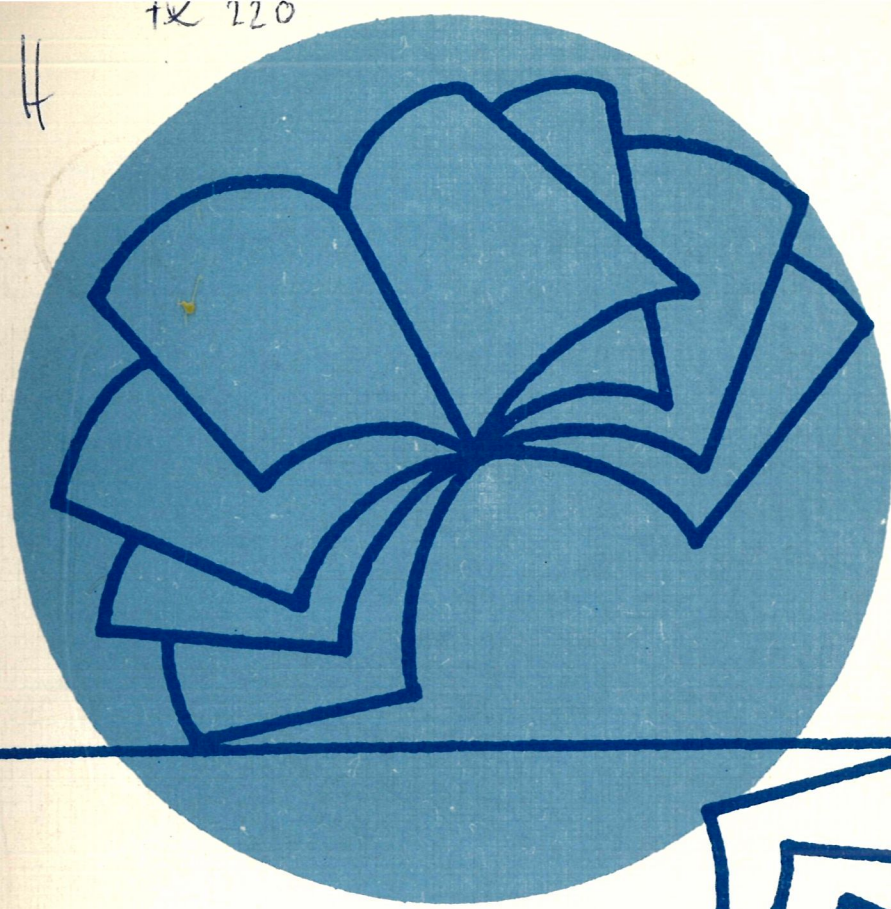

TK 220

4

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
H-1053 BUDAPEST
KÖNYV-ÉRTÉKELŐ

**Borsodi
Könyvtári
Híradó
1983/I.**

Borsodi Könyvtári Híradó

Borsod-Abaúj-Zemplén megye és

Miskolc város könyvtárosainak tájékoztatója

Felelős szerkesztő:

Pócsi Gusztáv

módszertani osztályvezető

A szerkesztő bizottság:

Dr. Benkő Csabáné, Csőry Lászlóné,

Dr. Környey Lászlóné, Dr. Mészáros Sándorné,

Tóth Gyuláné, Dr. Tóvári Judit, Urszin Sándor

Kiadja:

a II. Rákóczi Ferenc megyei Könyvtár

Miskolc, Felszabadítók útja 11. sz.

Felelős kiadó:

Dr. Környey Lászlóné

A HAZAFIAS NÉPFRONT B.-A.-Z. MEGYEI
ELNÖKSÉGÉNEK 1982. ÉVI TAPASZTALATAI ÉS
JAVASLATA AZ OLVASÓTÁBOROKKAL KAPCSOLATBAN

A Hazafias Népfront Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Elnöksége 1982. október hó 17-én megtárgyalta az idei olvasótáborok tapasztalatait, és javaslatot fogadott el a további feladatokra. Az alábbiakban kivonatossan ismertetjük a tájékoztató anyagát.

Az Olvasó Népert mozgalomban kiemelkedő helyet kap az olvasótáborok szervezése. Évtizedes tapasztalat igazolja a kezdeményezés helyességét, e bevált közművelődési forma széles körű alkalmazását, társadalmi támogatását.

A szocializmus, a haladás iránti elkötelezettség erősítésével, a személyiség és a közösség sokoldalú formálásával a népfrontmozgalom alapvető feladatait segítik elő az olvasótáborok. Értékük, hogy demokratikus kisközösségekként közös gondolkodásra, véleménynyilvánításra nevelnek. Az HNF VII. kongresszusának állásfoglalása ennek szellemében megerősítette, hogy az Olvasó Népert mozgalom alapvető feladatának tekinti az olvasótáborok szervezését, folyamatos korszerűsítését, - együttműködve a tanácsal, a KISZ-szel, az úttörőmozgalommal és más szervekkel.

Olvasótábort megyénkben először Kékmezőn rendeztek 1973-ban. Azóta nemcsak a számuk gyarapodott, hanem formájában, eszközeiben, módszereiben is gazdagabbá váltak.

1982-ben 16-ra emelkedett az olvasótáborok száma (5 szakmunkás, 4 általános iskolai és 4 egyéb - pl. nemzetiségi, cigány) közel ezer fő, elsősorban hátrányos helyzetű és tehetséges fiatal részvételével.

Változás történt a táborok előkészítésében. A pályázati rendszer bevezetésével tervszerűbbé, színvonalasabbá vált az előkészítő és a társadalmi munka.

A pályázatok többsége jól megfelelt az előírásoknak. A korábbi évekhez viszonyítva igényesebb nevelési célkitűzéseket fogalmaztak meg. Növekedett a szakmunkástanulók olvasótáborának száma és kismértékben a táborozás ideje is.

A HNF megyei Bizottsága - a pályázatok központi értékelése alapján - 150 ezer forint támogatást kapott olvasótáborok rendezéséhez. A Megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya pedig 50 ezer forintot biztosított. A többi költség helyi erőforrásból származott. A központi és a megyei támogatást elsősorban a tartalmi feladatok megoldására fordították.

Az olvasótábori feltételek táboronként eltérő színvonalúak. A helyiségek száma, nagysága, állapota, felszereltsége, sajnos csak kevés helyen nevezhető megfelelőnek. Az úttörőtáborok kivételével nehezen, költségesen lehet megoldani az étkeztetést. (Kékmező)

Bővült az olvasótábori könyvállomány, s kismértékben az egyéb technikai eszközök tára.

Az olvasótábori önértékelések és a személyes tapasztalatok alapján megállapítható, hogy jó színvonalon sikerült végrehajtani a tervezett programokat. A pályázatban megjelölt célkitűzések megvalósítását sokoldalú, változatos program segítette elő.

Kiemelt hangsúlyt kapott a hazafiságra nevelés, a szocialista demokrácia gyakorlása, a személyiségformálás és közösségteremtés. A tartalmas, oldott, többször kötetlen kiscsoportos foglalkozások - erre épült a munka a legtöbb táborban - lehetővé tették a célkitűzések megvalósítását, pl. sok-sok eszmecsere, vita, párbeszéd, jó hangulatú kirándulás, játék és sportfoglalkozás szervezésével, a résztvevők és az előadók között egyenrangú partneri viszony kialakításával, amely őszinte, nyílt volt a táborok nagy többségében.

Eredményesnek tartjuk a kékmezői, az éger völgyi, a kácsárdi, a Billa-tárói és a sárospataki stb. olvasótábort. Gondosan előkészített, sajátos igényeket, hatásos módszerekkel kielégítő tábor volt a nemzetiségi és a cigány-olvasótábor, amely jól szolgálta a nyelvi készség fejlesztését, a nemzetiségi kultúra megismerését, hagyományainak ápolását, illetve a résztvevőkkel való differenciáltabb törődést, a felzárkóztatás nagyobb lehetőségét, a szélesebb körű ismeretszerzés iránti igény felkeltését, a képesség, a tehetség jobb kibontakoztatását, s közösségi életre történő bátorítást. További támogatásra érdemes új kezdeményezés volt Rakacán a bányász szülők szakmunkástanulói részére szervezett olvasótábor.

Példás kezdeményezés a sárospataki olvasótábori klub létrehozása, amely a folyamatos nevelői tevékenység ("utógondozás") követésre méltó formája megyénkben. Egyedülálló a kazincbarcikai Radnóti Művelődési Ház olvasótábori kiállítási gyakorlata, amely táborozás, illetve táborzárás után jó propagandát biztosít a mozgalomnak és elősegíti a résztvevők kapcsolattartását.

Feladatok, javaslatok:

- Szükségesnek tartjuk az olvasótábori mozgalom országos konferencián történő értékelését, a legjobb tapasztalatok kiterjesztésének szorgalmazását.
- Javasoljuk a pályázati rendszer 1983. évi fenntartását.
- Támogatjuk a kiscsoportvezetők képzésének továbbfolytatását, több megye összefogásával.
- 1983-ban a számszerű növekedés helyett, az olvasótábori munka tartalmi színvonalának emelésére szükséges nagyobb figyelmet fordítani. A táborvezetők a jövőben is törekedjenek konkrét, elérhető nevelési célkitűzés megfogalmazására. Az alapelv a személyiség és a közösség-formálás legyen.

- Nagyobb felelősséggel, gonddal kell kiválasztani azokat a tanulókat, akik olvasótáborban vesznek részt.
- A programok tervezésében, a szakmai és módszertani irányításban az érintett tanácsok és intézmények - különösen a tanácsi és a szakszervezeti könyvtár, a művelődési központ - nyújtsanak fokozott segítséget.
- Szükségesnek tartjuk és igényeljük az egyetemi, főiskolai hallgatók bekapcsolódását az olvasótáborok irányításába.
- Támogatásban csak azok az olvasótáborok részesüljenek, amelyek a megfelelő programterv mellett rendelkeznek a teljes költség 2/3 részével, de legalább az 50 %-ával.
- Kívánatos, hogy a központi támogatás igénylése mellett 1983-ban bővüljön az úgynevezett olvasótábori megyei alap. A Megyei Tanács VB Művelődésügyi Osztályának hozzájárulása mellett a KISZ megyei Bizottság, az Úttörő Elnökség, az SZMT, a MESZÖV és a TESZÖV anyagi segítségét kérjük.
- Az 1983. évi megyei olvasótábori felhívást az év elején jelentetjük meg. A pályázatok beküldésének határideje 1983. március 1.

O L V A S Ó T Á B O R O K

BORSOD-ABAUJ-ZEMPLEN MEGYÉBEN

1982.

Az olvasótábori mozgalom évről-évre terebélyesedik. Céljaiban szinte egységesen fogalmazódik meg a személyiség sokoldalú fejlesztésének, a meglévő készségek tudatosításának, az önismeret fontosságának, az alkotó önkifejezésnek, a tanulás, az olvasás, a játék embert formáló szükségének, a demokrácia gyakorlásának igénye.

A feladatok, a programok, s az ezekhez kapcsolódó kiscsoportos foglalkozások a célok megvalósulásáért végzett emberi erőfeszítések. Úgy tűnik, egyre izgalmasabbá válik ez a folyamat, hiszen mindig nehezebb anyagi feltételekkel kell számolni, s mégis nem csökken, de növekszik az olvasótáborok száma, bővül a résztvevők köre, színesebbé, tartalmasabbá válnak a pályázatok, a táborvezetők és kiscsoportvezetők körei állandósulnak. Mindez azt igazolja, hogy a megismerési folyamat, az ismeretszerzés önmagáról, másokról, a közösségről, valamint a demokratikus légkörű nevelés a legizgalmasabb feladat, ha úgy tetszik kaland, amire minden ember vágyik, de nem mindenki vállalkozik vagy talán nem is képes rá.

Régi kívánság valósult meg a Hatvanban először megrendezett kiscsoportvezetők 3 napos továbbképzésével. A Hazafias Népfront Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága kezdeményezte, s hogy mennyire szükség volt rá, jelzi a tény, hogy résztvevői kapcsolatban maradtak egymással, s az 1983. évi továbbképzést már most örömmel szervezik.

A Hazafias Népfront Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága a gazda szerepében a Megyei Tanács Művelődésügyi Osztályával, valamint a Megyei Könyvtár segítségével 1982-ben 16 olvasótábort szervezett.

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa és a Megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya nagyobb összegű központi támogatást nyújtottak a táboroknak, melyet az olvasótábori pályázatok minősítése után osztottak szét. A pályázatok érdemi megítélésén túl ott kaptak többet, ahol nagyobb volt a helyi ráfordítás. Úgy gondolták, oda érdemes többet adni, ahol a szervezők helyileg is mindent elkövettek a táborra való biztosításáért.

A 16 táborból könyvtár szervezett tízet (Edelény, Encs, Leninváros, Mezőkövesd, Miskolc /3/, Sárospatak /2/, Sátoraljaújhely); művelődési ház kettőt (Kazincbarcika, Miskolc); közösen hármat (Kazincbarcika, Kurityán, Mezőcsát); iskola szervezett egyet (Kazincbarcika).

A 16 táborból szakmunkástanulóknak szerveztek öt tábort, felsőtagozatos általános iskolásoknak tizenegy tábort.

A Megyei Könyvtár által szervezett táborok - a szlovák nemzeti-ségi tábor, amely három megye területéről (B.-A.-Z., Heves és Szabolcs-Szatmár) verbuválta lakóit, a hátrányos helyzetű gyermekek olvasótábora és a miskolci járás gyermekolvasóinak táborra - is elismerő visszhangot váltottak ki.

A könyvtárak szívesen és tudatosan végzik a táborszervezés összetett feladatait. A mozgalom 11 év után sem lanyhult, sőt egyre dinamikusabban fejlődik. Nincs két egyforma tábor, ugyanaz az intézmény is minden évben újít és fejleszt, leszűri a régiékből a tapasztalatokat, s ezekre támaszkodva alakítja a mindenkori tábori életet.

Örvendetes, hogy a korábbi évek egyhetes táborainak száma 1982-ben a minimumra csökkent, hiszen a táborvezetők pontosan tudják, hogy a fáradságos munkával megszervezett tábor igazi hatást nem tud elérni rövid idő alatt. A nehezen kibontakozó intellektuális folyamatoknak idő kell, erőszakosan megszakítani alkalmasint nagyobb vétek, mint el sem kezdeni. Megyénkben 1 tábor volt 6 napos, 1 tábor 7 napos, 4 tábor 8 napos, 4 tábor 10 napos, 4 tábor 11 napos, 1 tábor 14 napos és 1 tábor 15 napos. A kevesebb időtartam nem a szervezőkön múlt, adott esetben a táborhelyet nem tudták hosszabb időre biztosítani. A táborok időtartamának növelését jó érzéssel kell nyugtáznunk, pedig az anyagiak előteremtése igen nagy gondot okozott a szervezőknek. A központi támogatás összege (200.000.- Ft.) nem volt osekély, mégis szétosztva egy-egy táborra nem jutott annyi, mint amennyit igényeltek. Jó lenne, ha a költségvetések tartalmaznák a tábori szükségleteket is.

A jó tábort egész évben szervezni kell! Az intézménynek egyaránt folyamatosan ápolnia kell a kapcsolatot egyrészt a résztvevőkkel, másrészt a kiscsoportvezetőkkel.

A kiscsoportvezetők időnkénti konzultációja, ötletek bőrzéje és módszervására megalapozója lehet a sikernek, de a tábori hangulatnak is. Az élmények felelevenítése, a táborról szóló beszámolók, vetítések, fényképek és tábori munkák kiállítása, beszélgetés a táborlakókkal és esetenként a szülőkkel is, az olvasótábori folyamat fontos láncszemei. A könyvtár mint az "utógondozás" színtere hangúlllyal jelenik meg. Az egyre gazdagodó és bő választékú tábori könyvtárak által keltett igények ápolása és továbbfejlesztése a könyvtárak feladata.

A tábori fallújság, újság, emlékkönyv, zászlószalag, mint a tábori demokrácia nyilvános fórumai és jelei, a tábori hagyományok éltetésében, ápolásában játszanak nagy szerepet. Minden tábor élt ilyen eszközzel.

Közös volt a módszerekben a játékos elemek alkalmazása, beszélgetések, író-olvasó találkozók, a mesterséget szórakozva tanulás és a demokratikus légkör.

Nincs mód arra, hogy külön-külön minden tábor programját részletesen elemezzük vagy bemutassuk, de szólni kell mégis az azonos elveken nyugvó táborok különbözőségéről:

Pl.: - Edelényi gyakorlat, hogy az égervölgyi olvasótáboros gyerekeket a járás irodalmi, történelmi emlékhelyeivel és természeti kincseivel ismertetik meg. Valamennyi helyen a szülőföld szeretetétől áthatott előadások, műsorok, koszorúzás tették az alkalmat emlékezetessé.

- Az encsi József Attila Nagyközségi Járási Könyvtár telkibányai táborában a jó közösségi szellem, a közösségi életre való nevelés példás.

- A kazincbarcikai 105. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet és Szakközépiskola olvasótábora Balatonszepezden a nyaralás mellett fő célul tűzte kis a Balaton környékének megismertetését, s a szakmunkástanulók gondolkodásának, személyiségének fejlesztését olyan fogalmak tisztázásával, mint a közösség, az esztétikum, a szépség, a szeretet, a szerelem, a csillagos ég, a jövő.

- Ugyancsak Kazincbarcika balatonszepezdi táborában 12-14 éves tanulók - jó közösségi szellemben - játszva tanulták a munkát, s ismerkedtek a magyar történelemmel.
- A kazincbarcikai Radnóti Miklós Művelődési Ház Billa-tárói olvasótábora a BVK-ban dolgozó szülők gyermekeiből verbuválódott. A remek program mellett, melyet a kiscsoportvezetők rendszeres konzultációja alakított, talán az utógondozás jó gyakorlatát emelném ki. A tábor utáni összejuveteleket, amelyeken a szülők, a résztvevők, s a kiscsoportvezetők együttesen visszaidézhatték a nyarat a táborról készült 60 perces dokumentumfilm vetítésével - melynek a szövegét maguk a gyerekek írták -, s a táborban készült munkák kiállításának megtekintésével.
- A kurityáni művelődési ház és könyvtár Rakaca-tói táborában mindössze 16 fő ipari szakmunkástanuló rendkívül családias légkörben tölthetett együtt 11 napot. Széles körű témaválasztéka kicsit pótolni igyekezett az iskolai anyagot, s részben a családi indítás hiányait is. Jó dolog, hogy azokról a könyvekről, amelyekből a tábori könyvtár összeállt, jegyzék készült, melyet kiadvány formában minden résztvevő megkapott ösztönzésül a könyvtárhasználatához.
- A leninvárosi városi könyvtár Tiszalökön általános iskolások részére szervezett nagylétszámú tábort. A 10-15 éves gyermekeket, természetesen korosztályonként 4 kiscsoportba tömörítették.
A program egyik legfőbb érdeme talán az volt, hogy meszesemenően alkalmazkodott a gyermekek életkori sajátosságaihoz, figyelembe véve az olvasótábori célokat és elveket. Ugyanakkor végig gördülékeny és izgalmas volt, a felvetett témakörök a gyermeki fantázia megmozgatására és együttgondolkodásra serkentőek voltak.

- A mezőcsáti Kiss József Nagyközségi Járási Művelődési Központ és Könyvtár tiszakeszi olvasótábora az anyagi nehézségek ellenére is megvalósult. Ez a szervezők kitartását és hitét dicséri. Szép környezetben, egy tanyasi kollégiumnak használt régi kastélyépületben ismerkedtek a gyerekek a mezőcsáti járás helytörténeti hagyományaival, irodalmi nevezetességeivel, a mezőcsáti kerámia történetével, a kirándulás során a megye emlékhelyeivel is.
- A mezőkövesdi városi-járási könyvtár bogácsi táborában elsősorban a kiscsoportvezetők nagy összhangja, a mindent megtenni a gyermekért áldozatvállalása volt példamutató.
- A miskolci Városi Művelődési Központ olvasótáborára érdemes odafigyelni. A szakmunkástanulók jellemének és családi körülményeinek elemzése után a kiscsoportvezetők megállapították, hogy "korunk betegsége, a neurózis" nem kíméli a fiatalokat sem. Okát a gyermekek közvetlen környezetében, a családban, az iskolán belüli nyugtalan légkörben, valamint az igénytelen baráti társaságban vélték megtalálni.
Mindezek figyelembe vételével elsőként szeretetteljes, demokratikus légkört igyekeztek biztosítani, s a táborozás végén a jótékony hatás lemérhető volt.
A sok csoportfeladat igazi közösségi munkát eredményezett.
- A II. Rákóczi Ferenc megyei Könyvtár három olvasótáborára jó hagyományait nem feledve szervezte programját.

A szlovák nemzetiségi és a miskolci járási olvasótábor Bükkszentkereszten egyidőben zajlott. A közös programokon túl a nemzetiségi tábor foglalkozásaihoz legfőbb esz-közként a bábkészítést és bábjáttszást alkalmazta. A miskolci járási tábor programját áthatotta a hazaszeretetre, önismeretre való nevelés, a közösségi élet fontosságának igénye. Szemelvénygyűjteményük - melyet a programokhoz meghívott alkotók írásaiból válogattak össze - is ezt a gondolatot sugallta.

Mindkét táborvezető az utógondozás során levelezik a gyermekekkel, s velük - előre eltervezett feladatokkal - évközben is tartja a kapcsolatot. A Gyermekkönyvtár tábora kimondottan hátrányos helyzetű és cigánygyermekek részére szerveződött. Ez a tábor a miskolci Gyermekvárossal való folyamatos könyvtári kapcsolat egyik láncszeme. Intenzíven, de játékos módszerekkel igazi olvasótábori légkörben a magyar népi hagyományokkal, a népi kultúra különböző területeivel ismerkedtek a résztvevők, s közben olyan beszélgetéseken vettek részt, ahol ki nyilhatott a szemük a világra, a kulturált és tevékeny élet lehetőségeire.

- Sárospatak városi könyvtára szintén két tábort szervezett, szakmunkástanulók és általános iskolások részére. Az előbbiek taborát az állandó esőzés ellenére is jó közösségi hangulat jellemezte, állandóan jelen volt a könyv, a zene, s a foglalkozásokon az élet nagy kérdései: szerelem, igazság, prófétaság stb. jöttek szóba.

Az általános iskolások részére szervezett táborban elsősorban ismeretbővítés-környező világ, Sárospatak irodalmi, történelmi kincseinek megismerése volt a cél. Követendő példa, hogy a résztvevő gyerekek a könyvtárban működő "Olvasótáborosok klubjának" tagjaivá válnak, akikkel rendszeres időközönként év közben is foglalkoznak.

- A sátoraljaújhelyi városi-járási könyvtár Kácsárd-tanyai olvasótáborát szakmunkástanulóknak, összeszokott kiscsoportvezetőkkel, minden évben ugyanabban az időben rendez meg. Az idei tábor mottója: "Megismerni az embert és környezetét". Érdemes a témaköröket felsorolni:

Milyen vagyok én? Környezetünk és a természet; Beszélgetés a tudatról, az ösztönökről, érzelmekről; Az ember társadalmi lény; Beszélgetés a szabadságról, szabályokról, rendről, lehetőségekről, politikáról; Életmód, szabadidő, pihenés, szórakozás; Kit szeretek én? Szerelem, szeretet, család; Beszélgetés az alkotásról, a munkáról.

A kiscsoportos foglalkozásokat gyönyörű természeti környezetben tartották, s emellett kipróbált olvasótábori módszerekkel: sok kreativitással, riportúttal, helyismereti gyűjtéssel, játékkal, kirándulással tették emlékezetessé a tábori életet. A Kácsárdi Krónika a táborozók élményeit tartalmazó kiadvány, amelyet kinyomtatás után mindenki kézhez kapott.

A fentiek - nagyon röviden - csupán egy-két mondattal érzékeltetik a táborok sokszínűségét, de talán említésük megerősíti bennünk azt a hitet, hogy a kiteljesedő olvasótábori mozgalom közművelődésünknek hatékony és nagyon fontos eleme.

HUBAY ÁGNES

OLVASÓTÁBOR TELKIBÁNYÁN

KÖNYVTÁR
MISKOLC

Ötlettől a megvalósulásig

A hatékony közművelődési tevékenység szükségszerűen magával hozza az újításokat és kezdeményezéseket. Ilyen jelentős kísérletként indult el 1972. nyarán néhány fiatal író vezetésével az olvasótábori mozgalom.

Könyvtárunk érdeklődéssel figyelte a sorra megjelenő tudósításokat, cikkeket és tanulmányokat, részletes beszámolókat a 10-14 napos, egészen újszerű művelődési formáról. A sok szempontból mostohán ellátott aprófalvas encsi járásban már akkor mi is kerestük a hatékonyabb módszereket, formákat.

Járásunkban - a székhelyközség és néhány nagyobb település művelődési otthonát és közművelődési könyvtárát kivéve - nem igen akad megfelelőnek minősíthető közösségi objektum, ahol tudását gyarapíthatja az ott lakó, vagy egyáltalán szórakozási, kikapcsolódási szándékát, szomját kielégítheti. Olyan pedig egyáltalán nincs, amely a nagyvárosi színvonalat akár megközelítené.

Az aprófalvak közismerten tipikus gondjai az encsi járásban még koncentráltabban voltak és vannak jelen. Ezek közül a legfájóbb, a jövő szempontjából a legkritikusabb gondunk az általános iskolai tanulóifjúság közművelődési ellátása volt és maradt. Tudtuk, hogy valamilyen eredmény csak összefogott erővel, járási szinten érhető el.

Könyvtárunk hálózati-módszertani központi funkciójából eredően is, meg a jó személyi kapcsolatok eredményeképpen is igen jó munkakapcsolatokat mondhatott magáénak a járás valamennyi iskolájával. De arra, hogy egyszerre, mindannyian hogyan tudunk együttműködni, még nem volt tapasztalatunk. Ki kellett próbálni az együttműködésben rejlő erők mértékét. A járási úttörőelnökség kulturális szakbizottságának soros ülésén felvetettem egy járási szavalóverseny ötletét. József Attila, könyvtárunk névadója népszerű és közkedvelt már az általános iskolások körében is.

A Költészet Napjává avatott születésnap i évfordulója kínálkozott a legmegfelelőbb időpontul a seregszemléhez. Úgy gondoltam, a szavalóversenynek van akkora vonzereje, hogy megmozgathatja valamennyi iskola tanulóit, s bír akkora szelektív erővel is, amennyi egy tábornyi csapat kiválogatásához szükséges.

Közös elhatározássá érett tervem 1975 februárjában a járási szavalóverseny kiírásában öltött testet. Március 20-ig, a benevezési határidőig mindegyik felső tagozattal rendelkező iskolából érkezett 3-10 nevezés. A legjobb szavalóké, mert az iskolák csapatszinten addigra megszervezték a házi elődöntőket. Meglepetés volt számunkra, hogy a szikszói, az encsi és a gönci iskolákon kívül a legnagyobb létszámú benevezés - 8-10 fő - a halmaji és a felsődobszai iskolákból érkezett.

Könyvtárunk is, a leendő zsűri is nagy-nagy izgalommal készült április 11-re, értesüléseink szerint a szavaló gyerekek nem kevésbé. Úgy gondoltuk, hogy az ötlet megvalósításában segítkező kulturális szakbizottság tagjai vállalják a zsűrizés munkájában a feladatok nehezebbik felét. Sotkó József gönci tanár-karnagy, Kiss Borbála gönci úttörőcsapatvezető, Czerődy Sándorné szikszói énektanár, Dr. Nagy Józsefné encsi úttörőcsapatvezető, s jómagam voltunk az első fecskék. Mivel a pártatlan zsűrizéshez legalább három fős bíráló bizottság szükséges, szívesen vettük tehát az encsi Váci Mihály Gimnázium tanárainak és az úttörőelnökségnek segítő közreműködését.

Már az első szavalóversenynek is az encsi általános iskola adott otthont. Köszönetünk talán kevés is azért a családi fogadtatásért, amiben részesültünk, s részesült a 150 főnyi versmondó csapat.

Az egyenlő esély érdekében osztályonként rendeztük meg a versenyt, az eredményhirdetés volt plenáris. Mindegyik zsűri elnöke ismertette az elért eredményeket. Az első hat helyezett szép könyvjutalomban részesült, s elsőként hangzott el, hogy a kategóriánkénti első két helyezett szavaló ingyen táborozáson vehet részt a telkibányai Ifjúsági és Úttörőtáborban megrendezendő egyhetes kulturális táborban.

Az első járási József Attila szavalóverseny mindannyiunk számára meglepő eredményeket hozott. A legjobb helyezettek között a szikszói, a halmaji és a felsődobszai tanulók voltak feltűnően nagy százaléokban. A szikszói Mórincz Zsigmond Általános Iskola irodalomoktatásban elért eredményei közismertek voltak addig is, ám a halmaji, de különösen a felsődobszai felső tagozatosok teljesítménye valamilyen sajátos irodalom-oktató munka eredményességéről vallott. Ez a tény, no meg az első szavalóverseny sikere határozottan el velünk, hogy legyen folytatása, József Attila születésnapja legyen járási ünnep, s évenként legalább egy alkalommal nyilják mód a tanulók számára, hogy számot adhassanak versszeretükről.

Igy került sor 1982-ben immár a nyolcadikra. Azonban minden eddigi járási szavalóverseny szuverén karakterrel bírt, külön-külön is egy-egy tanulmányra való tapasztalatot gyűjtöttünk és őriztünk meg. 1977-ben e rendezvényünkkel ünnepeltük az Ady-centenáriumot, 1979-ben Móra Ferenc és Móróc Zsigmond 100. születésnapjáról emlékeztünk meg oly módon, hogy a szavalóversenyt vers- és prózamondó versennyé terjesztettük ki. Ide kapcsolódó vetélkedősorozat volt a Móróc-évforduló kapcsán kiírt megyei levelezős pályázat, melynek megszervezésében és értékelésében a szikszói Móróc Zsigmond Általános Iskola vállalta a munka dandárját. 1980-ban, József Attila születésének 75. évfordulójára szavalóversenyünk a Megyei Tanács Művelődésügyi Osztályának támogatásával ugyancsak megyei szintűre nőtt. Természetes tehát, hogy ezeken a nyarakon nemcsak a járásból, hanem a megye többi iskolájából is vittük a nyertes gyerekeket telkibányai táborunkba.

A járási szavalóverseny megszületése pillanatában a legmerészebb elképzeléseinkben sem számítottunk ekkora sikerre.

Óriási tömegeket vonzott és vonz a mozgalom, különösen, ha az eddig még nem említett KISZ-korosztály szavalóversenyen való részvételét is ideszámítjuk. (Erről nem ejtünk szót, hiszen a telkibányai olvasótábor születési körülményeiről kívánunk történeti áttekintést nyújtani.)

Nyolc év és 150 szavaló gyerek átlagában számítva 1.200 versmondó mozgalmává teljesedett ki az egykori ötlet. Az egykori kisiskolásokból ma már kitűnően szavaló felnőtt fiatalok lettek, akik közreműködésével sok-sok családi és társadalmi ünnepség válik még ünnepibbé, szép szavalataik által még meghittebbé. A már említett halmai és felsődobszai szavaló gyerekek sikere azóta is tart, sőt egészen különleges és hasznos vetélkedés folyik a két iskola irodalomtanárai és versmondó gyerekei között.

A versmondó sikeréhez a kitartó szorgalom és az irodalom szeretetén kívül bizonyos rátermettség, tehetség szükséges. Nem lettünk volna reálisak, ha csak e pár istenáldotta többlettel rendelkező gyerekeknek szervezünk egyhetes nyári tábort.

Úgy gondoltuk tehát, hogy az egyéb kulturális tevékenységben jeleskedő pajtásoknak egyenlő esélyt kell biztosítanunk a részvételhez. A szaktárgyi vetélkedők, kulturális seregszemlék lettek tehát a teljes létszám kialakításában segítők. Nem kevésbé azért, mert a járási könyvtár ezeknek az akcióknak elbírálásában, értékelésében szinte a kezdetek óta tevékenyen részt vesz.

Hét év mérlegén

A kezdeti olvasótáborokat a hátrányos helyzetű tanulók és dolgozó fiatalok lépéshátrányának behozási szándéka hozta létre. Ez a szándék indíttatott bennünket is: az a törekvés, hogy a hátrányos helyzetű encsi járásban élő gyerekek legalább a tábor egy hetében részesüljenek olyan többletben, amely talán egy városi gyereknek magától értetődő. Ezért neveztük és nevezzük szívesebben kulturális tábornak táborunkat, mint olvasótábornak.

Úgy gondoljuk, hogy ez így becsületes, ámbar tapasztaljuk, hogy a táborokat értékelő-megítélő felügyeleti közvéleményben egyedül üdvöztetőnek csupán az Olvasótábori Kis Traktában is leírt "minta" olvasótáborokat tartják. Meggyőződésünk az is, hogy a mi gyakorlatunk többretű kulturális tevékenységre ad alkalmat: esszenciája a legkülönbözőbb közművelődési formáknak. Ezek iránt van igény, ezeknek van sikere, így tudunk kollektív sikerélményt biztosítani 60 gyerek számára egyidejűleg.

Tábori menetrendünk az eltelt hét év alatt stabilizálódott. Hagyomány, hogy minden évben a nyári szünidő első hetében kapjuk meg a telkibányai Ifjúsági és Úttörőtábort, rendszerint 60 fő részére, s sajnos csupán egy hetes időtartamra. Az olvasótábori létszám a már említett szervezési gyakorlat eredményeképpen a járás iskoláiból tevődik össze. A tábor vezetősége majdnem változatlan az eltelt időszakban. Kiss Borbála a tábor örökös mozgalmi vezetője, Sotkó József örökös hangulat-felelős, a népdal, a zene és a közös éneklés avatott mestere, Czerődy Sándorné a tábor "anyukája", ha szükséges ápoló, jómagam és az

olvasótábori mozgalmunk második évétől könyvtárunkban dolgozó Nagy Józsefné igazgatóhelyettes végezzük az előkészítő munkákat, szervezzük a tábor programját: egyszóval az ötlettől a megvalósulásig, és azon túl is önkéntes felelősei vagyunk a gyerekek egyhetes kulturális táboroztatásának. Évente váltják egymást a nem állandó tagok, ám szerencsére mindig olyan munkatársakat kapunk, akik fáradságot nem ismerve dolgoznak közös ügyünkért. Ilyen volt többek között Fekete Józsefné dr., járási főügyész, akinek segítségével a jogi ismeretterjesztést is beiktathattuk a programjaink közé - természetesen alapfokon.

Az állandó táborhely, a körülbelüli állandó táborozási időpont törvényszerűen úgy hozta, hogy a tábor menetrendjében is némi állandóság szülessen.

Az első napon, a kiutazás napján sorra látogatjuk az útbaeső történelmi és kulturtörténelmi emlékeket: Boldogkő várát, a vizsolyi műemlék templomot és a gönci huszita házat. Az alapos ismertetők eleve irányt szabnak a következő napok munkamene-
tének, módszereinek is. Ebédre érünk Telkibányára, ahol mindig nagy izgalmakat jelent a táborhelyfoglalás, a kiscsoportok kialakítása, a rajok, őrök megszervezése és a névválasztás. Elhelyezkedés után rövidturára indul a csapat a telkibányai kopjafás temetőbe, amennyire lehetséges, igyekszünk megismerkedni egyhetes lakóhelyünkkel. A koraesti óráktól aztán elkezdődhet az igazi ismerkedés. A kiscsoportos beszélgetések, a kölcsönös bemutatkozások már magukban hordozzák a leendő barátságok ígéretét. Miként valamennyi úttörőtáborban, a mi táborunkban is megengedett az éjszakába nyúló ismerkedési est.

A táborozás másdik napjára általában neves vendéget vár a csapat. Rendhagyó író-olvasó találkozóra kerül sor, amelyen a meghívott íróvendég műveiről beszélgetünk; mód nyílik megismerni a már ismert művek születési körülményeit, az író munkamódszerét, s mindenképpen feleletet kapnak a gyerekek az őket érdeklő kérdésekre.

Ezek a találkozók többek között azért rendhagyóak, mert mellőznek minden kötelező udvariasságot, gyerek és író egyenrangú partnerként vesz részt a vitákban. Éppen ezért nagyon fontos az, hogy olyan egyéniségeket válasszunk, akik nem csupán jó tollúak, de személyiségük révén is alkalmasak a visszafiatalodásra. Az írók megválasztásával még soha sem vallottunk kudarcot. Nagyszerű beszélgetésekre került sor az eltelt években Balogh Bénivel, Takács Tiborral, Joó Katalinnal, Marék Veronikával, Varga Domokossal, Rónaszegi Miklóssal. Őket bátran ajánljuk más, olvasótábort szervező könyvtár figyelmébe is. Egyikükről, Marék Veronikáról érdemes külön szót is ejtenünk:

Marék Veronika tudvalevőleg a legkisebbek számára készíti képes mesekönyveit, amelyek sorról-sorra rendkívül népszerűek az óvodások körében. Azt viszont kevesen tudják róla, hogy kitűnő bábművész is, s nem kevésbé kitűnő pedagógusi érzékkel megáldott, színes egyéniség. A kamaszok nyelvét éppugy érti, mint a legkisebbekét. Az, amit a mi felső tagozatosainkkal produkáltatott, sokáig emlékezetes marad valamennyiünk számára. A közös bábkészítés varázsa a felnőtteket is magával ragadta, a bábokkal előadott történetek és az önálló dramaturgia, a báb-színészi teljesítmény csak ilyen egészen különleges tehetség módszerével volt elérhető.

A táborozás hetének második felében egy nap újra vendég-előadó számára fenntartott hely. Az idén Merényi Judit előadóművész gyönyörű versmúsora kápráztatott el, de megfordultak már Telkibányán a miskolci Nemzeti Színház művészei is vendégként: Kulcsár Imre, Zoltán Sára, Várady Zoltán, Rudas István. Arra sem vagyunk kevésbé büszkéek, hogy a most sikersorozatát élő 100 Folk Celsius pop-együttest majdhogynem mi fedeztük fel.

Telkibányai vendégeink sorában az egyik legnagyobb élményt a TV Kuckó látogatása nyújtotta. A teljes stáb meglátogatta táborunkat, betekintést kaptunk a műsorszerkesztés műhelytitkaiba, megismerkedtünk a szerkesztő, a rendező, a műsorvezető és a külső munkatársak feladataival.

Bálint Ágnes szerkesztőt, mint kiváló ifjúsági íróat is üdvözölhattük ez alkalommal. Óriási élmény volt az úttörőkönyvtárban készített televíziós felvétel a közreműködés okán is, meg, hogy bepillanthattunk a műsorszerkesztés titkaiba. Az sem kis büszkeség, hogy kétszer is viszontláthattuk magunkat a képernyőn.

A táborozás hetének közepén hagyományosan hosszabb, egészsznapos tanulmányi kirándulást tesz a csapat autóbusszal. Többször megfordultunk már Sárospatakon, Tokajban, legutóbb Egert kerestük fel. Ezeknek a kirándulásoknak is természetesen "könyves" indítékai vannak.

A közbülső napokon alapos műhelymunka folyik. Az úttörőkönyvtár igen jó szolgálatokat tesz. Csapatszinten vetélkedőket, irodalmi akadályversenyeket szervezünk, kiscsoportokban egy-egy irodalmi alkotás megbeszélését-vitáját vezetik a felnőtt vezetők. Készítettünk többször dramaturgiai feldolgozást, írtunk közösen novellát és verset is, kedvelt játékunk a "folytasd a verset".

Mindig arra törekedtünk, hogy a természet közelségét a legkomolyabb témákhoz is kihasználjuk. Volt már vetélkedőnk a festői Mátyás király kútjánál, botanikai nyomolvasást végeztünk a Hét forrásnál. Ha csak lehetséges, a gyerekek öntevékenységének engedünk teret. Soha jobb, hangulatosabb, frappánsabb "fele sem igaz" fejtörőjátékot, mint, amilyent legutóbbi táborozóink állítottak össze.

A telkibányai tábort könyvtárunk édes gyermekének tekinti. Nem véletlen tehát, hogy a könyveknek mindenkor főszerepet szánunk. És nemcsak a szépirodalomnak, hanem a legtágabb értelmű ismeretterjesztő irodalomnak is. A kirándulások elképzelhetetlenek utikalauzok, városismertetőik és történelmi leírások nélkül. A gyalogturákon gyűjtött növényeket, kőzeteket ugyancsak a könyvek segítségével azonosítjuk.

Telkibánya környékének megismerésében is igen jó szolgálatot tesznek a népi építészetéről, ipartörténetéről megjelent könyvek, a mondagyűjtemények, és nem kevésbé Tompa Mihály gyönyörű-szép verse: a Vörös patak.

Még a kis szakácsverseny sem nélkülözte a könyves segédleteket: a bográcsokban rotyogó ízek egy-egy mesterszakács receptjének segítségével váltak harmonikus aromává. A vetélkedők és egyéb tábori teljesítmények díjai, jutalmai is természetesen könyvek.

A táborba induló pajtások szellemi poggyászában is természet-szerűleg benne vannak a felkészülés során olvasott művek élményei. Ugyanis mindenkinek megküldjük az előzetes programot, a gyerekek idejekorán kézhez kapják a hozzánk látogató írók műveinek bibliográfiáját. Minden táborozó előre ismeri a majdan feldolgozandó műveket.

A hetes táborozás legutolsó össztábori élménye a záró tábortűz az utolsó előtti estén. A táborozó gyerekek már az első naptól kezdve erre készülnek a legnagyobb izgalommal. Ilyenkor nyílik alkalom arra, hogy ki-ki bemutathassa azt, amihez a leginkább ért, amiért egyáltalán kiérdemelte a tábori részvételt. Ilyenkor a táborvezető felnőtteknek is rendkívüli élményekben van részük. A tábortűzi műsor görbe tükreben magunkra ismerhetünk, bizonyoságot szerezhetünk a programok sikeréről, a tapasztalatokat gyűjthetünk az elkövetkezendő évek tevékenységéhez. Szinte hihetetlen, mennyi karikírozó tehetség és jó humor tör elő egy-egy pajtásból.

Rendkívül rövid az egy hét, ám bámulatosan sokfajta program belefér. Szalonnasütés is, csendes olvasás is, sok-sok éneklés, sport, móka és kacagás. Még az éjszakai őrsegek és riadók is népszerűek, mert ezek nélkül a tábori élet sőtalan.

Úttörőkönvtár Telkibányán

1976-ban, első olvasótáboros próbálkozásunkkor rengeteg tapasztalatot gyűjtöttünk össze az elkövetkezendő turnusok szervezéséhez. Többek között azt, hogy olvasótábor, s egyáltalán egy állandó úttörőtábor elképzelhetetlen kisebb könyvtár, jól válogatott ifjúsági könyvállomány nélkül. Így született meg az elhatározás, hogy megépítsük, létrehozzuk - tudomásunk szerint - az ország első és egyetlen állandó úttörőtábori könyvtárát. Szerencsére az ötletünk számos segítőre-támogatóra talált: a Megyei Tanács Művelődésügyi Osztályától a szocialista brigádokig pénzbeli támogatástól a társadalmi munkáig.

Könyvtáráépület céljaira egy ERDÉRT faházat vásároltunk. Az alapozási, összeszerelési, festési munkálatok során könyvtárunk dolgozói sok-sok fizikai munkát végeztek. Jó támogatóra akadtunk a telkibányai Községi Tanács vezetésében, a társadalmi munkák java részét pedig az encsi szakmunkásképző iskola kőműves tanulói, valamint az encsi GELKA szervíz villanyszerelői végezték.

Az épület így módon igen rövid idő alatt elkészült, és ezzel párhuzamosan összegyűlt több mint ezer kötetnyi színvonalas ifjúsági irodalom. Ennek egy részét könyvtárunk vásárolta, de a nagyobbik hányadot ajándékként kaptuk. Visszagondolva, ennek is csodálatos volt az útja.

Gondoltuk: próba szerencse, segítségért folyamodunk a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Országos Egyesüléséhez. Leve-
lünkre nem is jöhetett volna szívélyesebb válasz. Gábor Viktor főigazgató sorai rendkívül fellelkesítettek bennünket. Egy hét múlva az Egyesülés egyik budapesti boltjában átvehettük a nekünk szánt könyvsomagokat. Hogy mekkora volt az örömünk, elképzelhető !

1977. június 27-én ünnepélyes könyvtárávatásra került sor a telkibányai Ifjúsági és Úttörőtáborban. Az ünnepségen az úttörők szép műsora avatta fel igazán új büszkeségünket. Ennek a napnak az emlékeit, a gratuláló táviratokat, a megjelent újságcikkeket becses ereklyékként őrizzük.

Az úttörőkönvtár azóta száz meg száz pajtás nyári táborozását tette színesebbé, gazdagabbá. Könyvtárunk munkatársai a táborozási időszak teljes tartama alatt könyvtárszolgálatot látnak el Telkibányán. Önként, lelkesedésből és hivatástudatból, mondhatni, napi 24 órás szolgálati időben és nem csekély anyagi áldozattal.

Amilyen sok segítséget kaptunk az úttörőkönvtár létesítésének heteiben, annyire elapadtak ezek a segítő források mára. A könyvtár üzemeltetését, az állomány gyarapítását könyvtárunk végzi, a szolgálatos könyvtárosok pedig maguk fedezik a tábori ellátás költségeit. Úgy tetszik, kezdeti lelkesedésünket a szándékos oda nem figyelés igyekszik csorbítani, és ez időnként, sajnos sikerül is.

Meglehet, az úttörőelnökség gárdája azóta kicserélődött, ám funkciója nem változott, változhatott, feladatai nem csökkentek. 1977 óta sem olvasótáborunkat, sem úttörőkönvtárunkat nem keresték fel. Így hát a fenntartási költségek megosztásáról sem eshetett szó.

Valami hasonló történt táborunkkal is. Kezdetben nagy sikernek számított ez a táborozási forma, sorra kaptuk az elismerő dícséreteket, s sikernek számított, hogy egyáltalán vállalkoztunk a beindításra. Évente szép támogatási összegeket kaptunk az olvasótáborok gazdája, a Hazafias Népfront révén. Legutóbb ez az összeg majdnem a felére csökkent, minősítésünk is "megfelelővé" silányult anélkül, hogy egyetlen alkalommal is meggyőződött volna személyesen az olvasótábori munkabizottság akár egyetlen tagja is a színvonalról.

Kötelesség vagy lehetőség ?

Nem tudunk olyan rendelkezésről, amely a közművelődési könyvtárak számára feladatul szabná az olvasó-táboroztatást. Viszonylag kevés olyan könyvtárról tudunk, amelyik ilyen hosszú idő óta, ennyire kitartóan és sok-sok áldozattal vállalná 60-100 iskolás egy-két hetes közművelődési nyári táboroztatását. Nem értjük tehát sem a közömbösöket, sem az alaptalanul kritizálókat.

Van az évnél olyan időszaka, amikor mi is mérlegre tesszük: érdemes-e ? Megéri-e a különmunka, megéri-e a kitartó fáradozás?

Ha a hatvan csillogó szempárra gondolunk, ha visszaidézzük az elmúlt táborok élményeit, ha megbizonyosodunk róla, hogy az elvetett mag jó talajba hullt, máris könnyű felejteni a bosszúságokat. Ráadásul az egyhetes tábor szervezése meglehetősen sokba is kerül. Még mindig nyitott tehát a kérdés: megéri-e ?

A táborozó pajtásokkal kapcsolatunk az év további időszakára is megmarad. Így tudjuk tehát, mennyit ér, mennyire hasznosul mindaz, amit igyekszünk egy hétbe sűrítve átadni nekik. Az első táborok lakói közül sokan azóta főiskolára, egyetemre járnak. Azok is, akik "csak" az érettségig jutottak el, tudásra szomjas, a kultúra értékei iránt nyitott, olvasott, a könyvek között jártas felnőtt fiatalokká váltak. És minden jel arra mutat, hogy a következő nemzedékkel sem vallunk szégyent, mégha ki is lóg a skatulyából a telkibányai kulturális tábor.

Kezdjük hinni, hogy ránk is érvényes a mondás: csak az követ el hibát, aki dolgozik. S hogy ebbe a munkába kisebb hiba esék, a nyári táboroztatás hivatalos felelőseitől méltán várnánk el több, hathatósabb, konkrétabb segítséget.

GULYÁS JÁNOS

V. É S Z A K - M A G Y A R O R S Z Á G I
S Z L O V Á K N E M Z E T I S É G I
O L V A S Ó T Á B O R

I. Nemzetiségi olvasótáborok nehézségei

A nemzetiségi olvasótáborok szervezőinek az esetek túlnyomó részében olyan gátló tényezővel kell számolniuk, mely sajátságosan befolyásolja a programok kialakítását.

Azt az alapvető körülményt ugyanis, hogy a nemzetiségi olvasótáborba érkező gyermekek nyelvtudása a legkülönbözőbb mértékben marad el az anyanyelvi szint mögött, nem lehet figyelmen kívül hagyni.

Programunkban ezért az előkészítéstől kezdve alapanyagként olyan biztost talajt, fogódzót kell kialakítanunk, mely a hátrányos nyelvi helyzetből adódó gátlásokat és szorongásokat ki-zárja, vagy feloldja.

Egy kötetlenül kialakított, ám konkrét nyelvi alapanyag ugyanakkor bizonyos fajta biztosságot - kellő előkészítéssel -, ön-bizalmat nyújthat abban a személyiségformáló folyamatban, mely minden aktív olvasóvá nevelés programjának feltétele.

Az olvasáskultúra körein belül azonban nem elsősorban az olvasók számszerű gyarapítása, hanem az olvasás személyiségalkotó folyamatában a lehetséges mélységek feltárása, gazdagítása a hangsúlyosabb feladat.

II. Elméleti indíttatások

Az olvasótáborok programja, feladata, ahogyan az elnevezésük-ből is kiderül, az olvasás szorgalmazása, az olvasáskultúra és egyáltalán a műveltség minőségi szintjének emelése.

Az olvasás, mint a legtöbb kulturális tevékenység, egyéni él-ménnyel jár. Hogyan lehet hát akkor programszerűen, közösen és mindemellett még jól is olvasni, művelődni. Úgy gondolom, hogy az olvasásban mint fizikai-szellemi tevékenységben végül is döntő fontossággal az olvasást követő utófolyamat bír.

Mit is jelent ez: egy-egy könyv elolvasásában nem az effektív olvasás, hanem az élmény feldolgozása az alapvetően meghatározó. Egy olvasótábor programjának ezért szerencsés lehet egy-egy olvasmányanyag feldolgozását választani. Mert nemcsak olvasni kell megtanítani a gyermekeket, hanem az olvasmány, az írás, a mű feldolgozásának, befogadásának szellemi tevékenységére is! Egy-egy élményt tudni kell feldolgozni, és ezt a fajta tudást is el lehet sajátítani, illetve sajátíttatni. Az olvasás szüntelen gondolkodást, utángondolást, aktív szellemi mozgást kell hogy vonjon maga után. Azok mellett, pontosabban azokkal együtt, hogy információkat, lehetséges példákat és formákat szolgáltat. Elsődleges azonban az a bizonyos alkotó, egyéniség-alakító olvasás, mely minden jó könyv végével valóra kellene, hogy váljon, ki kellene, hogy terebélyesedjen. Ebben lehetünk az olvasótáborban résztvevő gyermekek segítségére. Mi sem fejezi ki jobban mindezek lényegét, mint Franz Kafka következő levélrészlete: "... a jó könyv ... fejsze a bennünk befagyott tenger jegéhez." A gyermekeknél, vagyis esetünkben, nagy feladat lehet olyan meglegforrások és buvópatakok feltárása, melyek elháríthatják egy-egy tenger esetleges befagyásának veszélyét. A feladat elméleti megjelölése azonban önmagában nem sokat ér, ha nem találjuk meg a hozzá vezető legjobb utat, megvalósításának ideális módszerét és formáját.

III. A módszer és formája

Olvasmányélmények, művek feldolgozásának legközvetlenebb formája az elemzés. Fogalma a köznapi szóhasználatban általában csupán konkrét - többnyire írásbeli - műelemzésre szorítkozik. Holott a feldolgozós elemzés formái jóval szélesebb skálán mozognak. Hiszen végül is mindenfajta interpretáció, a legkülönbözőbb előadásmódok lényegükben hordják az elemzést, a megközelítés szándékát és módját.

A legalapvetőbb dolognak az olvasótábor programjának kialakításában azt tartom, hogy ebben a feldolgozó elemzésben a gyermekek se nem hallgatók, se nem nézők legyenek - mert erre bőven van módjuk a tv, a rádió előtt, a moziban, az iskolában -, hanem aktív résztvevőkké váljanak. Önállóan gondolkodhassanak és alkotóan cselekedhessenek. A legideálisabb módszer erre a játék lehet. Esetünkben közvetlen formáját pedig gyermekműfaj, a bábjáték testesítette meg. Olvasótáborunkban ezzel olyan többoldalú feladatot igyekeztünk megvalósítani, mely a következő párhuzamos és összefonódó részterületekből tevődik össze:

1. Olvasmányélmény feldolgozása.

Elsődleges maga a feldolgozó elemzés, melynek kiinduló fázisa természetesen a konkrét olvasás, kibontakoztatása pedig a játék folyamán, az előadás kialakításában valósul meg.

2. Nyelvművelés.

A játékban közvetlenül és több ágban valósul meg, anélkül, hogy programszerűen erőltetett lenne. A hagyományos nyelvfejlesztő és művelő metódusok segítségével: alapja a játékhoz szükséges memorizálás, lexikai gyarapítás, valamint az előadás során a beszédkészség fejlesztése és spontán (improvizatív) szóhasználat provokálása.

3. Alkotás.

Konkrétan a gondolkodás és cselekvés aktivizálása. Megnyilvánul egyrészt abban a manuális tevékenységben, melynek folyamán a gyermekek sajátkezűleg elkészítik a játékhoz szükséges elemeket (bábokat, jelmezeket és díszleteket). Második szakasza magának a játéknak a kitalálása, "megrendezése". Befejező stádiuma pedig az alkotások bemutatása, a darabok eljátszása.

4. Empátikus lehetőség.

A bábjáték műfajából adódóan nagymértékben lehetővé teszi az azonosulást, közvetve a személyiségproblémák feltárását és a szükséges segítségnyújtást.

IV. Gyakorlati megvalósítás

1. Az olvasótábor előkészítése.

Az idei olvasótábor szervezését 1981. decemberében kezdtük. 1982. január elejére elkészült egy tömör elméleti és gyakorlati programtervezet, melyet március hónapban kibővítve küldtünk be a Hazafias Népfront Országos Tanácsa pályázatára. Az előkészítés első lépése a konkrét olvasmányanyagok kiválasztása és sokszorosíttatása volt.

A szöveganyagok alapján és a területi megoszlás szerint 5 kiscsoport kialakítását terveztük, az alábbiak szerint:

- Bükkszentkereszt-Répáshuta	- Pytacky
- Háromhuta-Komlóska	- Zajko na jarmoku
- Mátrafüred-Mátraszentimre	- Sestricky z Topánika
- Nagycserkesz-Nyírtelek	- Zajac a jez
- Pálháza-Sátoraljaújhely	- Falosné dukáty

A tábor megvalósításában a létszám csökkenése miatt a háromhutai-komlóscai és a pálházi-sátoraljaújhelyi csoportokat az eredeti szöveganyagok megőrzése mellett kénytelenek voltunk összekapcsolni, tehát összesen 4 kiscsoporttal foglalkoztunk.

2. Olvasó-rajzpályázat meghirdetése.

Március hónapban a sokszorosított meseszövegeket szétküldtük az illetékes iskolákba egy körlevél kíséretében azaz a felhívással, hogy a szövegek elolvasása után a gyerekek egyénileg értelmezzék az anyagot, és rajzolják le a szereplőket, illetve a kulcsjeleneteket. Május végére megérkeztek a rajzok, és a pályázatban résztvevő gyermekek közül a helyi pedagógusok és könyvtárosok segítségével, tanácsával került sor a tábor résztvevőinek kiválasztására. A három megyéből a következő községekből érkeztek a táborozók:

Borsod megyéből:

Bükkszentkereszt, Háromhuta, Komlóska, Nagyhuta,
Répáshuta,

Heves megyéből:

Mátraszentimre, Mátraszentistván, Mátraszentlászló,

Szabolcs-Szatmár megyéből:

Nagycserkesz, Nyírtelek.

3. Gazdasági és szervezési előkészületek.

Az olvasótábor szellemi előkészítésével párhuzamosan folyamatosan haladt a gazdasági és szervezési előkészítés. A tábor helye Bükkszentkeresztben, a Járási Úttörőtáborban, alpesi jellegű kőházakban volt biztosítva. A táborhely igénylését az Úttörőszövetség Miskolc Járási Elnöksége támogatta. Ugyanebben az időpontban (1982. június 21-28-ig) a miskolci járás magyar olvasótáborra kapott helyet az úttörőtáborban. A két - vezetésében és lényegi programjában egymástól teljesen független - olvasótábor nem zavarta, sőt jól kiegészítette egymást.

A bükkszentkereszti természetes környezet önmagában is érzelmi inspirációt nyújtott, a természetes kapcsolatteremtésre ideális háttérnek bizonyult.

4. Tábornyitó inspiráció.

A tábor megnyitása inspiráció volt a játékra. Az első napon délelőtt állítottuk ki közösen a rajz- és olvasópályázatra május végéig beérkezett rajzokat, alkotásokat.

A kiállított rajzokat szavazás alapján közösen értékeltük, és egy nagy tortával díjaztuk.

5. A tábor programjának gerincét a kiscsoportos foglalkozások alkották. Ezeknek osupán kiegészítőik vagy elméleti szemléltetőik voltak a különböző témájú előadások.

A bábokkal és a különféle helyzetekkel való azonosulás egy-egy kiscsoportban várakozáson felüli volt, amely nemcsak a

meglévő empátia-készség, hanem egy nagyfokú empátia-igény bizonyítéka. Ez utóbbit az iskolai oktatás módszertanában is ajánlatos volna jóval nagyobb mértékben figyelembe venni. A kiscsoportok munkáját a közös előadások szellemileg tarkították, ugyanakkor témabeli hasonlóságukkal kiegészítették és segítették. A pantomim műsor igen jó példákat szolgáltatott a beszéd-től független, mozgásos kifejezési lehetőségek módszereiről.

Gruber Hugó bábelőadása és foglalkozása a bábmozgatás és szituációs készség fejlesztését inspirálta. A két gyakorlatiasabb foglalkozás mellett két elméleti előadás is volt. Az egyik az irodalom, és ezen belül is a szlovák-magyar irodalmi kapcsolatok körein belül mozgott - kis műfordításgyakorlatával a nyelvi kifejezés lehetséges eszközeit hangsúlyozta -, Kiss Gy. Csaba (az Irodalomtudományi Intézet munkatársa) előadásában, a másik pedig a gyermekvilág különféle életmódjait, életformáit, játékait hozta közelebb hozzánk (Kunt Ernő néprajzos) előadásában. Az olvasmányélmény feldolgozásának másik formáját, az esti kötetlen mese-beszélgetéseket konkrét anyagból indítottuk (az egyiknek Saint-Exupéry: A kis herceg, a másiknak pedig az Ami a szívedet nyomja c. svéd gyermekverses kötet volt a témája). Érdekes és jellemző, hogy a legtermészetesebb feloldódást az egésznapos közös kirándulás "utközben" hozta meg. A kirándulás befejezésekként lehetőségünk nyílt a helyi sajátosságok megtekintésére is. Orliczki Károly bükkszentkereszti pedagógus vezetésével ellátogattunk a helyi mészégető boksákhoz, ahol több érdekes dolgot tudtunk meg a mészégetés multjából és jelenéből. Sikere volt a bábozás mellett az utolsó esti maskarádénak, mert a játékos forma mellett szintén empátikus lehetőségeket nyújtott. A közös fellazításra, a konkrét anyagokon keresztüli feldolgozásra természetesen a kiscsoportos foglalkozás a legideálisabb forma. A legőszintébb megnyilvánulást azonban, a négy szemközti párbeszédet nem pótolja.

A kiscsoportos foglalkozások egyik feladata, hogy a konkrét anyagokon keresztül, közvetve ezeket inspirálja, előmozdítsa és megindítsa.

Az elindítás és megközelítés közötti idő egyenként más és más türelmet kíván. És majdnem hiába a türelem, ha a nyolc nap nem elegendő.

A "majdnem" összes bizonytalanságnak feloldása, a "mégsem hiába" bizonyossága a folytatásban rejlik. Mert egy hét együttlétről - még ha hosszas előkészítés is előzte meg - utólag derül ki, hogy a kezdete volt-e valaminek vagy egyben a vége is.

V. A folytatást három formában - személyes levelezéssel, személyes megkereséssel (a letéti könyvek kiszállítása során), és olvasó-rajzpályázattal -, valamint az évszakokkal párhuzamos alkalommal (ősz, téli és tavaszi pályázattal) szeretném megvalósítani. Az olvasótábor résztvevői pedig egyelőre aktív partnereknek bizonyultak - az első levelek a tábor után pár nappal megérkeztek, és azóta is folyamatosan érkeznek.

VI. Módszertani tapasztalatok

1. Az olvasmányanyag feldolgozásában sikeres választásnak bizonyult a játékos forma, a bábozós szöveg- és műelemzés. Nagy lehetőségeket nyújtott ugyanis az empátia- és alkotásigények kielégítésében, a személyiségproblémák feltárását pedig előnyösen segítette.
2. A nyelvművelés terén már komolyabb nehézségek jelentkeztek. Tapasztalatunk szerint a három megyéből érkezett gyermekek anyanyelve ugyanis egységesen magyar. A szlovák nyelvet különböző szinteken tanulják és beszélik, de az sehohsem éri el az anyanyelvűség alapvető sajátosságait. Ezt a szempontot a továbbiakban is figyelembe kell vennünk. Minden egyén nyilvánvalóan azt a nyelvet használja, amelyiket tökéletesebben tudja, melyben nem fenyegeti önkifejezési hiányosság vagy elégtelenség, és a meg nem értés veszélye. Ez természetes és önkéntelen emberi sajátosság. Ezért párhuzamosan kell fejleszteni

az anyanyelvi és tanult nyelvi kifejezési lehetőségeket. Sem egyiket, sem másikat nem ajánlatos a másik elfojtására vagy háttérbe szorítására felhasználni. Minél jobban fejezi ki valaki magát az anyanyelvén, annál könnyebben képes más nyelvek befogadására.

Ehhez alkalmazkodva kétnyelvű - magyar-szlovák - őszi olvasótábori pályázatot hírdettünk meg, mely kisebb feladatokat tartalmaz mindkét nyelven.

Annál is inkább indokolta elhatározásunkat az a tapasztalati tényező, hogy a tábor résztvevői - akik pedig válogatottan a tehetségesebbek közül valók voltak - az anyanyelvükön is nehezen, gyakran pontatlanul és jellegtelenül fejezik ki magukat. Ennek egyrészt valószínűleg életkori sajátosság, gátlás, másrészt pedig a nevelési hiányosságok az okai.

Az önkifejezés javítását esetünkben írásos formákban, kezdetben apróbb gyakorlatokkal, fokozatosan lehet előmozdítani.

Ez a tábort követő időszak kapcsolattartási folyamatának - levelezés és pályázat útján megvalósítandó - egyik legfontosabb feladata.

PRÓKAI MARGIT

E S E M É N Y E K

1982-ből

Az Ünnepi Könyvhét megrendezésére 1982. május 28- június 4. között került sor. Miskolcon és a megyében már egész május hónapban, sőt június 4-én túl is a Könyvhét jegyében zajlottak a rendezvények.

Miskolcon, a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban, mintegy könyvheti nyitányként május 21-én szakmai tanácskozásra gyűltek össze a könyvtárosok. "A Könyvértékesítő Vállalat és a könyvellátás jelenlegi helyzetéről és feladatairól".

G y ő r i E r z s é b e t, a Könyvtárellátó Főosztályának vezetője számolt be, majd M o l n á r M a g d a, a Helikon Kiadó igazgatója ismertette az újonnan alakult kiadó tevékenységét, kiadványait és terveit, s utoljára H o r v á t h L a j o s, az Európa Könyvkiadó osztályvezetője az Európa tevékenységéről és kiadványairól beszélt. A Helikon és az Európa a helyszínen rendezett könyvkiállításon mutatta be kiadványait és könyvheti újdonságait.

A megyei rendezvénysorozat megnyitó ünnepsége május 28-án volt Sároopatakon, a Rákóczi Vár Vöröstorony Öregpalotájában. P o r k o l á b A l b e r t megyei elnökhelyettes mondott ünnepi beszédet. Az ünnepségen közreműködtek a Miskolci Új Zenei Műhely tagjai, valamint a Miskolci Nemzeti Színház művészei. A műsort a Napjaink irodalmi folyóirat születésének 20. évfordulója tiszteletére állították össze a folyóirat szerzőgárdájának műveiből. Iróvendégként jelen voltak: P a p p L a j o s, a Napjaink főszerkesztője, S e r f ő z ő S i m o n költő és külön meghívottként S o ó s Z o l t á n költő.

Az író-olvasó találkozók során megyénkbe látogattak:

F e k e t e G y u l a, L á z á r I s t v á n, K u r u c z G y u l a, P o m o g á t s B é l a, M a r o s á n G y ő r g y, B a r a n y i F e r e n c, B a r á t h L a j o s, C s u r k a I s t v á n, K e r t é s z Á k o s, T a r b a y E d e, T a k á c s T i b o r.

Az ünnepi események sorát gazdagították a szabolcsi-írócsoporthoz bemutatkozása, valamint a Látóhatár, a Napjaink és a M a t y ó f ő l d szerkesztőségi estjei.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár 1982. július 5-10. között tiszteletdíjas könyvtárosok részére bennlakásos alapfokú, főhivatású könyvtárosok részére továbbképző tanfolyamot szervezett. Alapfokú vizsgát tett 21 fő. A továbbképző tanfolyamon 52 fő vett részt.

A továbbképző tanfolyam tematikája az előző évekenél szí-
nesebb volt, elnyerte mind a kívülálló szakemberek, mind a
könyvtárosok tetszését.

Átfogó politikai és szakmai (megyei vonatkozásban) helyzet-
elemzést hallottunk **K ö v é r Á r p á d t ó l** az MSZMP Bor-
sod megyei Bizottságának osztályvezetőjétől, illetve
C s á k i I m r é t ő l a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács
Művelődésügyi Osztályának csoportvezetőjétől. Előadások hang-
zottak el a közművelődési és az iskolai könyvtárak együttműkö-
désének lehetőségeiről, a B- és C-típusú könyvtárak építéséről,
a Könyvtáros szakfolyóiratról, a tájékoztató munkáról, a könyv-
táros személyiségéről, a vezetés és az irányítás pszichológiai
kérdéseiről, az olvasómozgalmak és az olvasótáborok tapaszta-
latairól. Az előadók ismert szakemberek voltak: **K u r t a**
M i h á l y, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács VB. Művelő-
désügyi Osztályának könyvtárügyi főelőadója, **G e r ő G y u l a**,
a Könyvtáros főszerkesztője, **P a p p I s t v á n**, az Országos
Könyvtárügyi Tanács titkára, **K a t s á n y i S á n d o r**, a
Könyvtártudományi és Módszertani Központ Oktatási Osztályának
vezetője, **N a g y A t t i l a** pszichológus könyvtáros, a
Könyvtártudományi és Módszertani Központ Olvasáskutatási Osztá-
lyának főmunkatársa, **G a z d a g M i k l ó s** egyetemi do-
cens, a Budapesti Műszaki Egyetem pszichológiai tanszékének ve-
zetője, és **H e i t G á b o r**, a Könyvtártudományi és Módszer-
tani Központ Kapcsolatszervezési Osztályának munkatársa.

Rendkívül izgalmas volt az új formaként alkalmazott szakági
beszélgetés a könyvtárak együttműködésének bel- és külföldi le-
hetőségeiről és számítógépes távlatairól. A beszélgetés részt-
vevői **P a p p I s t v á n**, az OKT titkára, **S z u r m a y**
E r n ő, a szolnoki Versegly Ferenc Megyei Könyvtár igazgató-
ja, valamint **Z s i d a i J ó z s e f**, a miskolci Nehézipari
Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának igazgatója, a Magyar
Könyvtárosok Egyesületének elnöke voltak.

A szakmai programokon túl a kötetlen programok, a diós-
győri várkoncert, az Avasi templom orgonahangversenye, a könyv-
tár- és múzeumlátogatás is a tartalmas együttlétet szolgálták.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete XIV. vándorgyűlése 1982.
augusztus 27-28-29-én volt Miskolcon, a Nehézipari Műszaki
Egyetemen.

A vándorgyűlés témája: A szakirodalmi információellátás helyze-
te és a fejlesztés irányai Magyarországon.

Az első napon a plenáris ülésen négy előadás hangzott el, or-
szágos híré előadóktól. A második napon kilenc könyvtári szek-
cióülésen vitatták meg a központi témát. A vándorgyűlésen több
mint hatszáz küldött vett részt.

A B.-A.-Z. megyei tanácsi könyvtári hálózat járási-városi
könyvtárigazgatóinak értekezlete Miskolcon, a Megyei Könyvtár-
ban 1982. november 10-én volt.

Az értekezlet főbb témái:

II. RÁKÓCZI FERENC
MÉGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR

- a. Tájékoztató a megyei könyvtárigazgatók értekezletén el-
hangzott előadásokról.
- b. A hálózati központ és az alközpontok módszertani munkája.
- c. A Megyei Módszertani Munkaközösség 1983-ra tervezett
feladatai.

A Műszaki és Közgazdasági Könyvnapok Országos Szervező Bi-
zottságának felhívására 5 könyvtár küldött be pályázatot: a
Leninvárosi Városi Könyvtár, az encsi József Attila Nagyközségi-
Járásai Könyvtár, a Bőcsi Községi Könyvtár, a Sárospataki Városi
Könyvtár és a sajaszentpéteri Lévy József Nagyközségi Könyv-
tár. A pályázatokat továbbítottuk az Országos Szervező Bizott-
sághoz.

A Műszaki és Közgazdasági Könyvnapok újdonságait megyeszerte
kiállításokkal és könyvvásárokkal propagálták a könyvtárak.

Az 1982. évi Őszi Megyei Könyvhetek megyei megnyitóját, a szövetkezeti könyvterjesztés indító akciójaként 1982. október 11-én tartották. Ünnepi beszédet Z ű d i I m r e, az MSZMP Borsod megyei Bizottságának politikai munkatársa mondott. A megnyitó vendégei voltak: G á l S á n d o r költő, G ö r ö m b e i A n d r á s irodalomtörténész és S e r f ő z ő S i m o n költő. K u l c s á r I m r e, a Miskolci Nemzeti Színház művésze avatottan tolmácsolta József Attila és Gál Sándor verseit.

Az Őszi Megyei Könyvhetek keretében a miskolci járásban meghitt találkozókon vettek részt: T a k á c s T i b o r, B a r á t h L a j o s és B a l o g h B é n i írók, az encsi járásban T a k á c s T i b o r, a sátorajjáújhelyi járásban B a r a n y i F e r e n c és H o r g a s B é l a. Kiemelkedő volt a mezőcsáti rendezvénysorozat, ahol a Művelődési Központ és Könyvtár a CSÁTI NAPOK keretébe foglalta az őszi könyvünnepeket.

Arany János halálának 100. évfordulója alkalmából rendezett vetélkedők, irodalmi estek, műsorok külön említést érdemelnek. Megyeszerte ismerkedtek az általános iskolások Arany János életével és életművével, s ebben a munkában a könyvtárak sokat segítettek. Tartalmas vetélkedőket szervezett a könyvtár Mezőcsáton, Encsen és Edelényben.

S e l l e i Z o l t á n előadóművész és dr. S á f r á n G y ö r g y i irodalomtörténész "A Tölgyek alatt" címmel emlékműsort mutatott be 1982. november 9-én a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban. 200 fő élvezhette Arany János költői világát. Ezt a műsort Szirmabesenyőn is bemutatták szintén telt ház előtt.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár zenei részlege szervezi a Miskolci Új Zenei Műhely hangversenysorozatát, melynek műsorain századunk zenéjének jelentős alkotásai és az új magyar zene legfrissebb kompozíciói kerülnek nyilvánosság elé. Októbertől-ápriliséig - január kivételével - minden hónapban a kiadott program szerint várták a zenebarátokat hangversenyeikre.

Az MSZMP Borsod megyei Bizottsága és a Kossuth Kiadó megyei kirendeltsége rendezésében tartották a Politikai Könyvnapok megyei megnyitó ünnepségét Edelényben, 1982. november 12-én. Nagyszabású politikai könyvkiállításon elsősorban a Kossuth Kiadó mutatta be régi és új kiadványait.

A Politikai Könyvnapok alkalmából és Miskolc város felszabadulásának tiszteletére 1982. december 2-án a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár emlékülést rendezett. Az emlékülés előadója G a z s i J ó z s e f történész, a Hadtörténeti Intézet munkatársa volt.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Borsod megyei Területi Szervezetének vezetősége 1982. november 17-én közgyűlést tartott, amelyen beszámolt a szervezet 1982. évi munkájáról. Második napirendi pontként megválasztották a szervezet új vezetőségét.

Az egyesület elnöke: Hernádi Istvánné, titkára: Pallaghy Andrásné.

Kodály Zoltán születésének 100. évfordulóját a könyvtárak is méltón ünnepelték, vetélkedőkkel, kiállításokkal, a zenei alkotások fokozott propagandájával, s ahol az anyagiakat is biztosítani tudták, önálló műsorokkal is (Edelény, Szerencs) adóztak a magyar zenetörténet halhatatlan alakjának.

Lezárult az Olvasó Ifjúságért pályázat 1982. évi szakasza. Időarányos értékelést küldtünk a KISZ KB Kulturális Osztályának. Előzetesként elmondhatjuk, tovább erősödött a kapcsolat a könyvtárak és a KISZ-szervezetek között, a Megyei Könyvtár és a KISZ Borsod megyei Bizottsága, valamint a városi, járási könyvtárak és a városi és járási KISZ Bizottságok között.

Élen jártak a kapcsolatteremtésben a Szerencsi Nagyközségi Járási Könyvtár, a Miskolci Városi Könyvtár, az Edelényi Nagyközségi Járási Könyvtár, a Leninvárosi Városi Könyvtár és a Tokaji Nagyközségi Könyvtár.

1983-ban 4 országos különdíjat adnak ki a legjobban együttműködő könyvtárnak, illetve KISZ-szervezetnek.

1982. november 18-án Edelényben a könyvtárosok könyvtáruk fennállásának 30. évfordulóját ünnepelték. S l e z s á k I m r e járási könyvtárigazgató ismertette az edelényi Nagyközségi-Járási Könyvtár történetét. Az ünnepségen részt vett J u h á s z J e n ő, a Művelődési Minisztérium Könyvtárügyi Osztályának vezetője.

Ugyanezen a napon a Hazafias Népfront Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságának Közművelődési Bizottsága Edelényben ülésezett, ahol az edelényi járás művelődő kisközösségeiről esett szó. A kisközösségek vezetői számoltak be a végzett munkáról, a lehetőségekről, s a tervekről.

A két napirendi pont együttesét nem a véletlen hozta össze, hiszen az edelényi könyvtár munkatársainak fáradságos és áldozatos munkája rejlik abban, hogy az edelényi járás művelődő kisközösségeiről országosan is egyre több szó esik.

1982. december 6-án, a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár kibővített munkaértekezletet tartott, ahová meghívta a járási könyvtárigazgatókat is. Az értekezlet első napirendi pontjaként dr. K ö r n y e y L á s z l ó n é megyei könyvtárigazgató a Megyei Könyvtár munkáját összefoglalóan és részterületenként is értékelte. Második napirendi pontként U r s z i n S á n d o r igazgatóhelyettes emlékezett meg a könyvtár megalakulásának 30. évfordulójáról. Ismertette röviden azt a történeti utat, amelyet könyvtárunk megalakulásától napjainkig megtett. Ezek után ünnepi ajándékkul a Kossuth Gimnázium tanulói adtak műsort.

Örvendetesen javulnak a miskolci járásban a könyvtárak működési feltételei: Gesztelyben bővítették, Sajóhidvégen tartarozták, Kesznyétenben az előzőnél jobb helyre költöztették a könyvtárat.

A Miskolci Városi Könyvtár 1982. november 29- december 16. között Gyermekkönyvtári Napokat szervezett, melynek keretében a gyermekolvasók gazdag programkínálatból válogathattak a város fiókkönyvtáraiban.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár "Műhelynapjai":

- A "Helyismereti műhelynap" megrendezésére 1982. november 16-án került sor. Dr. T ó v á r i J u d i t , a helytörténeti gyűjtemény vezetője a sajtóról, mint történeti forrásról beszélt, dr. C s o r b a C s a b a megyei levéltárigazgató előadása azoknak a történeti forrásoknak a feltárásáról szólt, amit a megye levéltáraiban végeznek. A végig izgalmas, nagy érdeklődést kiváltó műhelynapon könyvtárosok, tanárok, tanulók, levéltárosok, muzeológusok és honismereti körök tagjai vettek részt, akik végezetül megtekintették a könyvtár előcsarnokában rendezett "Borsod vármegye levéltárának kincsei" c. kiállítást.
- A Gyermekkönyvtár "Gyermekkönyvtári műhelynapot" 1982. november 29-én rendezett. T ó t h G y u l á n é , a Gyermekkönyvtár vezetője bemutató foglalkozást tartott a megye gyermekkönyvtárosainak és az érdeklődő pedagógusoknak. A bemutató foglalkozáson Kodály Zoltán Hány János c. művét dolgozták fel könyvtári csoportos foglalkozásra. A résztvevők a műhelynapot a Hány János bábfiguráinak elkészítésével tették emlékezetessé.
- Az olvasószolgálat műhelynapján, 1982. december 13-án az olvasószolgálati osztály tájékoztató könyvtárosai számoltak be e munkaterület feladatairól, beszéltek a kapcsolatszervezés fontosságáról, a könyvtári PR-munka szükségességéről, a referenzkérdések köréről, irodalomkutatósekről, a könyvtárközi kölcsönzés módjairól.

Módszertani munkatárs ismertette az olvasószolgálat és a módszertan kapcsolatainak lehetőségeit, majd a szak-szervezeti és a műszaki könyvtári hálózat meghívott előadói számoltak be speciális feladataikról, a munkásolvásokkal való foglalkozásról.

Befejeződött a 250 órás könyvtárkezelői tanfolyam, amelyet a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár szervezett az oklevéllel nem rendelkező, könyvtártechnikai munkaköröket ellátó főhivatású könyvtárosok számára. Az 1982. november 25-26-án lezajlott vizsgákon a hallgatók színvonalas tudásról tettek bizonyosságot, s december 21-én 29 könyvtáros vehette át a szakvizsgán szerzett oklevelet.

HUBAY ÁGNES

1982. október 1-ig a Megyei Könyvtárban elkészült
irodalomkutatások

1. Miskolc településföldrajzi fejlődése. 25 tétel.
2. B.-A.-Z. megyéről 1970-1980 között megjelent üzem-gyár-tsz krónikák története. 16 tétel.
3. Testvérmegyei kapcsolatok - Vologda. 24 tétel.
4. Családdal együttnevelés változatos formáinak és eredményességének bemutatása (óvoda). 30 tétel.
5. Idegen nyelvek oktatása általános iskolában (módszertan) 18 tétel.
6. Fizikai alapfogalmak a környezetismeret tanítása során. 12 tétel.
7. Ellenőrzés, értékelés az általános iskola felső tagozatában. 22 tétel.
8. Pszichológiai szociális érettséget befolyásoló tényezők óvodás korban. 20 tétel.
9. Bocskai István (élete, kora). 22 tétel.

10. A tanulmányi kirándulások szerepe a történelem tanításban (ált. iskola). 13 tétel.
11. Az óvodás gyerek azonosulási modelljei. 15 tétel.
12. Lukovszky László festőművészről szóló irodalom és folyóiratokban megjelent munkái. 74 tétel.
13. A Tokaj Vendéglátóház közművelődési tevékenysége. 23 tétel.
14. Termelésirányítás számítógépekkel. 41 tétel.
15. A munkásőrségről. (Jubileumi ünnepségre) 17 tétel.
16. Katonai egészségügyi (polgári) védelem háborus veszély esetén. 15 tétel.
17. Világunk helyzetképe napjainkban. (Miben más ez a világ?) 16 tétel.
18. Anyaggyűjtés Farkas Ferenc összes kórusművei. 36 tétel.
19. Liszt, Schubert- dalciklusok átiratokról elemzés. 29 tétel.
20. Kortárs zeneszerzők művei csak külföldi kiadók megjelentetésében. (1945 után) 151 tétel.
21. Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa c. elbeszélés elemzése. 9 tétel.
22. A terhes nő egészséges életmódja. 26 tétel.
23. A világ és hazánk élelmiszerellátásának jövője. 40 tétel.
24. Kodály Zoltán (-művek, versek évfordulóra). 26 tétel.
25. A gyermekgondozási segílyt igénybe vett nők anyagi és társadalmi helyzete. 28 tétel.
26. Az óvónő szerepe az óvoda és a család közötti kapcsolatok megvalósításában. 21 tétel.
27. Nevelői közösség műveltségi, művelődési szintje. 27 tétel.
28. A mezőcsáti paraszti társadalom alakulása 1960-1980 között. 11 tétel.

----- . -----

Ajánló bibliográfia gombakiállításhoz.

Tájékoztató a pedagógiai lapokban megjelent cikkekről általános és középiskolai nevelők számára. Megjelent az 1.2. füzet.

Politikai arcképvázlatok 1. Szemere Bertalan.

Jogszabályok a Művelődési Közlöny 1982. évi számaiból

A jogszabály száma és tárgya:	Helye a Műv. Közlönyben:
- 1038/1981.(XII. 17.)Mt. h. számú határozat a lépcsőzetes munka és tanításkezdésről	XXVI. évfolyam 1. szám, 1982. január 6. 22.p.
- 5/1981.(XII. 29.)ÁBMH számú rendelkezés a szabadságra vonatkozó egyes előírások megállapításáról	XXVI. évfolyam 4. szám, 1982. február 18. 254-259.p.
- 6/1981.(XII. 29.)ÁBMH számú rendelkezés a továbbtanuló dolgozók kedvezményeiről	XXVI. évfolyam 4. szám, 1982. február 18. 259-262.p.
- 25001/1982.(II. 17.) OKTE számú határozat a Közművelődési Alap létesítéséről szóló 1041/1974.(VIII. 7.) Mt. h. számú határozat végrehajtásáról	XXVI. évfolyam 6. szám, 1982. március 18. 332-335.p.
- 1/1982.(III. 12.)ÁBMH számú rendelkezés az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről	XXVI. évfolyam 8. szám, 1982. április 15. 381-382.p.
- 5/1981.(XII. 29.)ÁBMH számú rendelkezés a szabadságra vonatkozó egyes előírások megállapításáról	XXVI. évfolyam 11. szám, 1982. június 1. 526-528.p.
- 6/1982.(V. 28.)MM számú rendelet a kulturális, valamint a nevelő-oktató munkát végző dolgozók másodállás, mellékfoglalkozás és munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében történő foglalkoztatásról	XXVI. évfolyam 12. szám, 1982. június 23. 568.p.

- 117/1982. (M.K.15.)MM számú utasítás a gimnáziumi fakultatív oktatásra vonatkozó miniszteri utasítások módosításáról, valamint a gimnáziumi nevelés és oktatás tervének bevezetéséről rendelkező miniszteri utasítás hatályon kívül helyezéséről XXVI. évfolyam 15. szám, 1982. augusztus 9. 660-661.p.
- 2/1982. (XI. 1.)ME számú rendelet a dolgozók belföldi hivatalos kiküldetése, illetőleg külszolgálat, valamint áthelyezése alkalmával felszámítható költségek megtérítéséről szóló 33/1951. (I. 31.) MT számú rendelet módosításáról XXVI. évfolyam 22. szám, 1982. november 18. 875-876.p.

Hivatalos közlemények a Művelődési Közlöny 1982. évi számaiból

A közlemény tárgya:

Helye:

- Egyes könyvtárak tudományos könyvtárrá minősítése XXVI. évfolyam 1. szám, 1982. január 6. 34.p.
- 102/1981. OMFB számú határozat az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ nevének megváltoztatásáról XXVI. évfolyam 2. szám, 1982. január 22. 82.p.
- A Művelődési Minisztérium 1982. évi statisztikai beszámolási rendszeréről XXVI. évfolyam 2. szám, 1982. január 22. 82.p.
- Közművelődési címjegyzék ajánlása XXVI. évfolyam 7. szám, 1982. április 1. 371.p.
- Egyes könyvtárak tudományos könyvtárrá minősítése XXVI. évfolyam 9. szám, 1982. május 12. 419.p.

Sor- szám	LÁTOGATÓK SZÁMA			Egy ol- vasóra j.kcs. köt.	Egy lakos- ra j. kcs.kt.	KÖLCSÖNZÖTT KÖTETEK SZÁMA			KÖNYVBESZERZÉS ÖSSZEGE			Egy lakos. j. Ft.	Egy olva- sóra j.Ft.	Beszer- zett köt,átl. óra
	1981	1982	Emelk. Csökk.			1981	1982	Emelk. Csökk.	Költs.v.	Egyéb forr.	Összesen			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	177.909	172.442	- 6.175	23,7	5,8	335.348	328.119	- 8.508	397.428	71.546	468.974	8,31	33,92	43,75
2.	177.407	163.962	- 13.445	28,7	6,6	405.020	397.477	- 7.543	347.339	27.322	374.661	6,26	27,08	39,01
3.	81.377	69.859	- 10.739	29,7	6,3	239.287	212.018	- 25.896	188.000	64.000	252.000	7,46	35,35	34,62
4.	69.543	68.279	- 1.264	35,4	6,2	189.217	193.874	+ 4.657	207.431	25.888	233.319	7,44	42,58	46,12
5.	162.346	147.494	+ 14.000	31,9	5,5	454.611	351.943	+ 10.663	353.314	58.120	411.434	6,49	37,31	42,99
6.	73.374	66.300	+ 5.282	26,6	5,4	174.530	158.456	+ 17.695	177.727	15.981	193.708	6,65	32,51	41,08
7.	113.922	111.301	+ 2.327	29,1	4,7	240.352	224.637	- 6.157	284.207	41.269	325.476	6,79	42,12	40,10
8.	103.279	102.649	- 630	26,4	3,9	282.308	266.836	- 15.472	334.562	119.492	454.054	6,66	44,96	44,19
9.	9.036	8.777	- 259	20,6	2,4	17.373	18.388	+ 1.015	44.298	4.447	48.745	6,30	54,64	42,09
10.	(26.515)	25.911	- 604	38,5	5,7	(109.261)	114.600	+ 5.339	124.438	264	124.702	6,16	41,94	40,47
11.	(11.648)	12.191	+ 543	37,2	5,6	(32.490)	35.880	+ 3.390	42.088	-	42.088	6,63	43,61	29,18
12.	968.193	940.165	- 10.964	28,8	5,4	2.338.046	2.302.228	- 20.817	2.500.832	428.329	2.929.161	6,90	36,65	41,24
13.	76.538	68.156	- 8.382	30,5	6,1	252.467	227.603	- 24.864	200.000	-	200.000	5,33	26,80	42,22
14.	44.251	35.401	- 8.850	24,5	5,1	85.036	94.306	+ 9.270	175.000	66.656	241.656	12,94	62,84	45,88
15.	39.587	38.309	- 1.278	27,1	5,4	93.106	99.933	+ 6.827	243.142	4.345	247.487	13,42	67,08	40,77
16.	9.088	15.684	+ 6.596	22,2	-	18.043	22.776	+ 4.733	29.000	4.977	33.977	-	33,14	31,60
17.	42.511	41.987	- 524	43,4	5,8	124.422	88.163	- 36.259	241.000	15.235	256.235	16,72	126,28	48,50
18.	44.333	44.151	- 5.130	27,2	6,5	130.904	132.821	- 7.641	265.455	222.380	487.835	23,81	100,06	41,12
19.	256.308	243.688	- 17.568	29,0	4,2	703.978	665.602	- 47.934	1.153.597	313.593	1.467.190	9,23	64,00	42,78
20.	1.224.501	1.192.853	- 28.532	28,9	5,1	3.042.024	2.967.830	- 68.751	3.654.429	741.922	4.396.351	7,54	42,75	41,74
21.	154.470	169.605	+ 15.135	25,2	-	516.325	462.705	- 53.620	1.000.000	15.542	1.015.542	-	55,26	37,70
22.	291.164	275.607	- 18.673	27,1	-	541.461	511.278	- 35.626	853.683	63.183	916.866	-	48,62	38,40
23.	445.634	445.212	- 3.538	26,1	4,7	1.057.786	973.953	- 89.246	1.853.683	78.725	1.932.408	9,31	51,90	38,03
24.	1.670.135	1.638.065	- 32.070	28,1	4,9	4.099.810	3.941.813	- 157.997	5.508.112	820.647	6.328.759	8,00	45,18	40,54
25.	315.329	320.394	+ 5.065	22,2	-	886.583	907.283	+ 20.705	1.596.802	122.787	1.719.589	-	42,05	44,44
26.	1.985.464	1.958.459	- 27.005	26,8	5,99	4.986.393	4.849.101	- 137.292	7.104.314	943.434	8.048.348	8,94	44,47	41,31

B O R S O D I
KÖNYVTÁRI HIRADÓ

T A R T A L O M J E G Y Z É K :

A Hazafias Népfront B.-A.-Z. megyei Elnökségének 1982. évi tapasztalatai és javaslata az olvasótáborokkal kapcsolatban ----	1
Hubay Ágnes: Olvasótáborok B.-A.-Z. megyében 1982-ben -----	4
Gulyás János: Olvasótábor Telkibányán -----	11
Prókai Margit: V. Észak-magyarországi szlovák nemzetiségi olvasótábor (Rövidített pályázati dolgozat) -----	23
Események 1982-ből -----	30
1982. október 1-ig a Megyei Könyvtárban elkészült irodalomkutatások -----	38
1982-ben megjelent fontosabb közművelődési vonatkozású jogszabályok és hivatalos közlemények -----	40
B.-A.-Z. megye közművelődési könyvtárainak 1982. évi statisztikai adatai -----	42

**Készült a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár
Sokszorosító üzemében 150 példányban
A/4 méretben. Rot.eng.sz.: 83/1983.**